

НОВО У ОЧУВАЊУ АРХИТЕКТОНСКЕ ПРЕПОЗНАТЉИВОСТИ ОКОЛИНЕ

Сажетак

Очување архитектонске препознатљивости културних пејзажа не зависи само од заштите непокретне и споменичке баштине, већ и од промена повезаних са изградњом новог. У прилогу је представљен истраживачки пројекат којим је потврђена теза да се квалитетна хармонија између старог и новог може постићи само промишљеним планирањем новог, које мора уравнотежити препозната мерила и вредности културе зградарства прошлих периода са савременим употребним, технолошким и дизајнерским полазиштима. Током рада прво су установљена квантитативна и квалитативна мерила и вредности градитељске културе у изабраном културном пејзажу (модел истраживања). Установљено је да на архитектонску препознатљивост изабраног културног пејзажа одлучујући утицај има стамбена баштина, зато су на основу њених мерила и вредности формирана усмерења за планирање новог. Примена формираних усмерења са израђеним плановима савремене стамбене архитектуре у склопу истраживања је представљена као водиља (узорак) савременог уређења околине у циљу очувања архитектонске препознатљивости.

Кључне речи: културни пејзаж, градитељска баштина, архитектонска препознатљивост

Међународне одлуке о очувању разноликости околине

Током последње деценије учвршћује се спознаја да разноликост околине, коју стварају природни и културни пејзажи, обезбеђује висок квалитет становања. Међу елементима који утичу на препознатљивост културног пејзажа, на његову просторну одредивост и разликовност, посебно су важне идентитетске грађене структуре – узорци насељености и архитектуре – које су се танкоћутним преношењем знања из генерације у генерацију оригинално прилагодиле природним и другим створеним датостима. Зато очување распознатљивих карактеристика неког културног пејзажа не зависи само од заштите његових геоморфолошких, хидрографских, вегетацијских и других посебности, већ и од заштите и квалитетног допуњавања идентитетских грађених структура – идентитетске градитељске баштине.¹

У свести о значају заштите препознатљивих карактеристика природних и културних пејзажа у савременом развоју околине у циљу постизања високог квалитета становања, међународна заједница је формирала многе документе. За уређење европског простора, осим већ познатих и широко прихваћених докумената Агенде 21, Агенде за промену и Агенде Хабитат, посебно су важни новији документи Територијална агенда Европске уније са поднасловом *За конкурентнију и одрживију Европу разноликих регија* и Лајпцишка повеља о одрживим европским градовима. Документа су формирана и

¹ У контексту састава идентитетска дарска баштина је употребљена у најширем значењу, као нешто што смо наследили до данас, као нешто што је подразумевано из прошлости и јесте садашњост.

прихваћена на Конференцији министара за урбани развој и територијалну повезаност Европске уније у Лајпцигу 2007. године. За расправу о даљим активностима важна су усмерења повезана са савременим развојем грађених структура која су дата у другом документу, уз узимање у обзир препоруке под називом »култура градње« (Baukultur, building culture).²

Препорука је саставни део архитектонске политике (Architectural Policies) која је прихваћена на Европском форуму за архитектонску политику у Хамбургу 2007. године. Новим појмом »култура грађења« међународна заједница одређује смер квалитативног развоја грађених структура и објављује да је потребно:

1. свако захватање у грађене структуре, ради заштите разноликости околине, а тиме посредно и заштите оригиналних карактеристика грађених структура прилагођених околини, извести узимајући у обзир привредна, технолошка, социјална и еколошка усмерења повезана са поштовањем идентитетске градитељске баштине, посебно установљених мерила и вредности те баштине; 2. у урбано и архитектонско планирање и само уређивање простора, осим различитих стручњака, укључити политику и лаичку јавност.

Препорученим начином савременог планирања Европска унија жели очувати разноликост околине,³ без које неће моћи да се достигне постављени циљ висококвалитетног становања.

Заштита разноликости околине у простору Словеније

/Циљ, тезе и методологија/

Већ и површан преглед постојећих грађених структура у словеначким културним пејзажима, односно темељних одредница словеначке разноврсности околине, открива да се међународне одлуке, које су добро сажете у домаћим нормативним и вредносним документима (Стратегија просторног развоја Словеније, Закон о заштити културне баштине и друго), не остварују. Због брзих и лоше планираних промена, културни пејзажи губе своју просторну одредивост и разликовност. Рушењем и неквалитетним преобликовањем идентитетске градитељске баштине и глобално дизајнираним новоградњама, насеља губе своју оригиналност. Занемарује се захтев за употребљивим, техничким и ликовним складом између старог и новог, формулисан под појмом »култура грађења«.

² Оригинални текст: »The term Baukultur (building culture) describes the process of development the built environment and our approach to it. It includes planning, building, refurbishment and maintenance. Baukultur is indivisible. Not limited to architecture, it embraces construction, engineering, urban and regional planning, landscape architecture as well as public art. The quality of Baukultur results from the degree to which all of society feels responsible for the built environment and its maintenance« (Architectural Policies, 2007, str. 1).

³ Оригинални текст: »The quality and diversity of Baukultur contributes to the identity of European towns and cities and hence to development in Europe. Baukultur preserves, respect and develops the architectural heritage. There is a direct link between the quality of Baukultur and the development of towns and cities, given that it can make an effective contribution to social cohesion, to defining identity and to cultural and to the cultural and economic development of a town or city« (Architectural Policies, 2007: 1).

Локалне заједнице одговорне за уређење простора нису препознале или затварају очи пред »веома озбиљним проблемима« које у развојној заштити архитектонске препознатљивости културних пејзажа представља савремено градитељство, које није усклађено са баштињеним грађеним структурама (идентитетском градитељском баштином).

Изузеци потврђују правило. У корушком културном пејзажу општине удружене у Локалну акциону групу (ЛАС) Мислињске и Дравске долине (општине Дравоград, Мислиња, Мута, Подвелка, Радље об Драви, Рибница на Погорју и Вузеница) прихватиле су заједничку одлуку о развојној заштити свих препознатљивих елемената културног пејзажа, а међу њима и посебно важних грађених структура. У те поступке је укључен и истраживачки задатак који се представља у наставку под насловом Идентитет кућа у Корушкој.

Пошто је истраживање формулисано у циљу развојне заштите грађених структура с изложеном вишеслојном хармонијом (употребном, техничком, ликовном) између старог и новог, очекиван резултат је био јасан: усмерења за планирање и квалитетно грађење објеката који у простору квантитативно дефинишу идентитет грађених структура.

Због обима посла истраживачки рад је подељен у више фаза. У првој фази је било потребно потврдити тезу постављену на основу претходних истраживања и интердисциплинарних анализа – да препознатљиве карактеристичне делове корушког културног пејзажа заједнички формирају грађене структуре у којима превладавају (квантитативни индикатор) стамбене зграде. Ради се о старим зградама које откривају овладавање аутохтоним градивима и са њима повезане техничке захвате и резултат су борбе са природним датостима, првенствено са климатским околностима (квалитативни индикатор). Пошто описане зграде због хармоније с природним и створеним датостима карактеристично одређују простор корушког културног пејзажа, у наставку ћемо их звати идентитетским.

У другој фази рада детаљном анализом су откривене опште и специфичне карактеристике старих, идентитетских стамбених зграда (градитељска баштина). Узимањем у обзир савремених принципа заштите околине, здравог становања, употребљивости, заштите историјског памћења и слично, извучене су оне опште и специфичне карактеристике које је потребно преформулисати у усмерења и поштовати током планирања и изградње нових структура. Метод рада, који је развијен и којим желимо успоставити квалитетну хармонију између старе и нове стамбене архитектуре, што индиректно значи и остваривање међународног усмерења заштите разноликости околине – природних и културних пејзажа, у фази је преноса у праксу. У изради је каталог планова кућа за једну породицу и архитектонских детаља.

Старе стамбене куће (зградарска баштина) – одреднице идентитета у корушком културном пејзажу

Корушки културни пејзаж обухвата област трију уских, међусобно повезаних долина: Дравске, Межичке и Мислињске долине. Створиле су их реке Драва, Межа и Мислиња када су се усекле међу крајње огранке Алпа и Караванки које на истоку прелазе у Кошењак, Козјак и Похорје. На обликовање карактеристичних и препознатљивих грађених структура, у којима

превладавају стамбене куће, на корушки културни пејзаж су јако утицале јединствене природне датости (првенствено климатске околности, облик земљишта, вегетација и руде), развијене привредне активности (сточарство, шумарство, дрвнопрерађивачка индустрија, рударство и гвожђарство) и стална повезаност те области са делом који је данас ван словеначких граница, односно аустријском јужном Корушком.

СЛИКЕ 1. и 2.

Детаљним прегледом грађених структура, компактних насеља у долинама, мањих компактних насеља и појединачних фарми у вишим планинама, било је утврђено да:

1/ у свим насељима бројчано превладавају (количински индикатор) стамбени објекти;

2/ групу идентитетских старих стамбених зграда (градитељска баштина) чине три типа зграда које је архитектонска, етнолошка и географска струка у истраживањима већ препознала (Карловшек, 1939; Мушич, 1947; Вилфан, 1970; Цевц, 1984, Фистер, 1989; Деу, 2001), и то: дрвена или делимично дрвена или делимично зидана кућа грађена на подруму или приземна кућа (тип 1), кућа грађена на подруму или приземна кућа (тип 2) и једносpratна зидана кућа (тип 3);

СЛИКА 3.

3/ су идентитетски стамбени објекти (градитељска баштина) још многобројни и још преваладају у структури стамбених кућа (количински индикатор) у планинским насељима која су остала ван развојних токова на Козјаку, Похорју, Јавору, Бистри, Стројни, Уршљој гори. А у већим долинским и градским насељима у којима превалада глобално градитељство идентитетски стамбени објекти су изузетни, односно ретки.

4/ у планинским деловима преваладају дрвена или делимично дрвена и зидана кућа грађена на подруму или приземна кућа (тип 1), зидана кућа грађена на подруму или приземна кућа (тип 2), а у долинским насељима међу ретким још очуваним идентитетским стамбеним зградама још превалада једноспратна зидана кућа (тип 3).

Закључци

Из израђене анализе стања извучене су важне констатације. Разноликост околине корушког културног пејзажа убудуће ће бити могуће развојно заштитити и прописима који ће усмеравати развој нових корушких стамбених кућа, узимајући у обзир градитељске карактеристике старих идентитетских стамбених зграда (градитељска баштина). То се односи само на делове културног пејзажа у којима та баштина превалада и још заједнички обликује распознатљиве карактеристике грађених структура (високе планине). Наравно, и у савременом развоју долинских насеља може се постићи хармонија са старим, узимањем у обзир усмерења развијених на основу идентитетске градитељске баштине, али је за такву одлуку потребна интердисциплинарна дубинска анализа. Многи планери урбаног и архитектонског развоја у ствари предлажу да се у урбаном и архитектонском препознатљива, али и иначе вишеслојно деградирана насеља у уским долинама, будућим развојем успостави нов идентитет као нова одредница тих делова пејзажа.

Пошто високе планине у простору корушког културног пејзажа заузимају скоро целу површину, потпуно је оправдано очекивање да ће се савременим архитектонским развојем, односно усмереном градњом стамбених зграда, које ће поштовати препознатљиве карактеристике градитељске идентитетске баштине која постоји у насељима, развојно очувати њена препознатљива карактеристика као посебност словеначког, али и европског простора.

Препознатљиве карактеристике старих објеката (градитељске баштине) и усмерења за обликовање нових идентитетских стамбених зграда

Након опште анализе грађених структура у корушком културном пејзажу уследила је детаљна архитектонска анализа дрвених или делимично дрвених или делимично зиданих кућа грађених на подруму или приземних кућа (тип 1), зиданих кућа грађених на подруму или приземних кућа (тип 2) и једноспратних зиданих кућа (тип 3). Анализа зграда изабраних према узорку из сва три типа била је усмерена у детаљна и веома прецизна рашчлањивања с поштовањем усмерења које је аустријски архитекта модерне и истакнути теоретичар Adolf Loos (1870–1939) наменио архитектурама за рад у окружењима са јако израженим градитељским идентитетом. Записао је следеће: »Потребно је посматрати облике које су изградили сељаци, јер они изража-

вају мудрост предака претворену у материју, али при томе не смео заборавити истражити мотиве за развијене облике. Модификација традиционалне технологије је прихватљива само ако се постигне побољшање. Иначе је боље очувати традицију» (Степаз, Boscoli, 1999.).

Темељитом анализом архитектонског обликовања сва три идентитетска стара типа стамбених зграда (градитељска баштина) отворене су опште и специфичне препознатљиве карактеристике. Опште карактеристике одражавају природне датости, а специфичне су повезане са истовременим уметничким утицајима. Међу општим карактеристикама значењем иступају смештај зграде у терен и архитектонски облик као одраз развијене употребљивости и оригиналног прилагођавања аутохтоном градиву, климатским околностима итд. Међу специфичне карактеристике спада украсно обликовање архитектонских елемената, посебно дрвених.

Закључци и усмерења

Пошто су специфичне препознатљиве карактеристике (украсно обликовање архитектонских елемената) старих идентитетских стамбених кућа (градитељске баштине) везане на призната архитектонска мерила лепоте која су важила у то време (барок!), оне су оставштина прошлости коју морамо очувати у оригиналном облику (конзервација, рестаурација) и која је темељна подлога усмерења нове архитектуре, нових савремених стамбених кућа с етикетом »корушке« опште архитектонске карактеристике.

Из општих карактеристика су, узимањем у обзир савремених принципа уређења околине, здравог становања, развојне заштите градитељске баштине и разноликости околине, развијена усмерења за обликовање нових идентитетских стамбених кућа. Ново прати старо у:

1. паметном распореду просторија с обзиром на положај и смештај зграде на грађевинском земљишту,
2. употреби аутохтоних грађевинских материјала (у највећој могућој мери),
3. облику волумена зграде (глоцртни односи, односи зидова с обзиром на висину крова и остало),
4. облику крова (симетрична двокапница, нагиб, кровни венци, стрешице),
5. паметно изведеним градитељским елементима. Они су преобликовани да одговарају савремености тако да се не поништавају ни квалитетна искуства обраде и уградње дрвета ни уметничка традиција.

Усмерења израђена према узорцима за изградњу нових стамбених кућа у хармонији са старим (градитељска баштина) идентитетским стамбеним кућама (тип 1 и 2), у циљу развојног очувања препознатљивих карактеристика грађених структура као важног саставног елемента просторне одредивости и разликовности корушког културног пејзажа, удружена су у четири смисаона склопа под насловима:

а/ Смештање објекта у простор⁴

⁴ Одломак из усмерења којима се одређује (препоручује) смештање објекта у простор.

а/ Смештање објекта у простор

- Смештај објекта у простор (на грађевинско земљиште) је рационалан и зависи од природних датости, међу којима су најважнији облик терена (грађевинског земљишта) и осунчаност.

б/ Облик објекта /одређени су односи тлоцрта, односи између висине зидова и крова, одређен је облик крова.../

п/ Омотач зграде /одређује материјале и коначно извођење (текстуру и боју) зидова у подруму и приземљу, крова и градитељских детаља: фасадних отвора, спољних ходника, ограда, истакнутих поткровних елемената, димњака.../

д/ Техника грађења и материјали

Препоручена је употреба грађевинских материјала (дрво, камен, цигла) локалног извора (дрво, камен). Сви употребљени грађевински материјали треба да буду сигурни за здравље људи у објекту и околини и произведени на начин којим се троши што мање енергије, односно сировина, и што мање загађује околина. У време рада објекта потрошња енергије треба да буде што мања, а осим тога, треба да буде омогућена разградња која не штети околини или могућност поновне употребе након краја животног циклуса објекта.

Примена израђених усмерења – каталог архитектонских нацрта и архитектонских детаља

Истраживање у ком су утврђене препознатљиве карактеристике у корушком културном пејсажу идентитетског градитељства на кућама за једну породицу се наставља.

Тренутно се проводи примена резултата пдњег дела истраживања, и то пренос усмерења у планирање нових објеката. У изради је каталог архитектонских нацрта и градитељских детаља кућа за једну породицу.

Детаљна садржина и употреба каталога

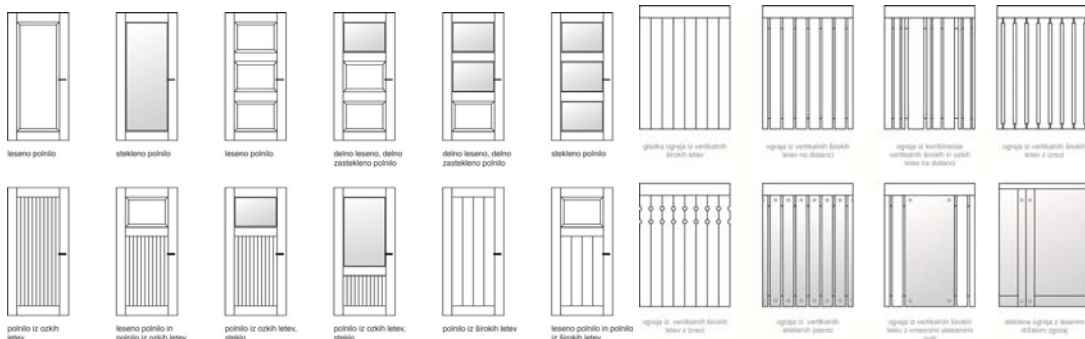
Каталог је састављен од уређених тлоцрта према величини и распореду просторија. Следе избор препоручених волумена (однос између висине зидова и крова, облик крова) и приказ могућих смештаја у простор (кућа на равном терену, кућа на падини, осунчаност и др.). Пошто на изглед зграде, а тиме индиректно и на изглед улице, насеља и културног пејзажа значајно утичу и обликовни детаљи спољног омотача, на крају каталога се налазе предлози за ликовно обликовање појединих елемената зграде: од боје и текстуре крова и спољних зидова до унутрашњих столарских елемената-оквира врата и прозора, крила врата и прозора, ролетни и спољних ограда. Представљени дрвени градитељски елементи могу се употребити и у реконструкцијама старих зграда, посебно у случајевима када су оригинали изгубљени, а израда реплике више није могућа.

- Смештај објекта у простор (на грађевинско земљиште) је подређен облику терена, а не обрнуто. Код смештања де у брдовит терен, пад терена се користи за извођење кућног сокла или укопане етаже (подрум).

- Смештај објекта у простор (на грађевинско земљиште) и распоред просторија у објекту прилагођавају се кретању сунца (осунчаност). Стамбене просторије су окренуте према истоку, југу и западу. Према северу су окренуте помоћне просторије (вертикалне и хоризонталне комуникације, санитарije, гардеробе, оставе и друге помоћне просторије).

- Правац гребена крова се прилагођава објектима у околини. Гребен крова може бити окренут правоугаоно или паралелно у односу на пад терена.

- Објекат се поставља на ивицу грађевинског земљишта тако да већи преостали део земљишта буде слободан и да може да се уреди као башта односно да има сврху боравка на отвореном.

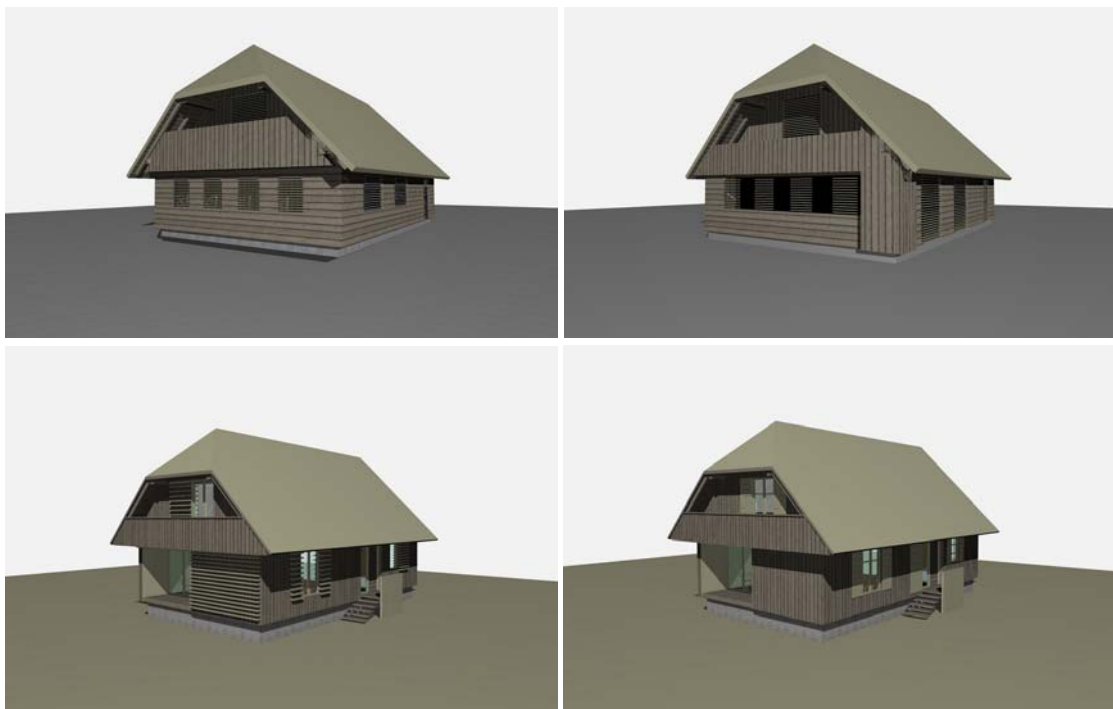
СЛИКЕ 4. и 5. и КАТАЛОШКЕ СТРАНИЦЕ С ДЕТАЉИМА

Архитектонски нацрт се израђује у хармонији са просторним условима уређења и жељама градитеља, удруживањем рашчлањених градитељских делова, који су представљени у каталогу.

Градитељ може из каталога изабрати одговарајућу величину објекта (тлоцртна површина) и одговарајући распоред просторија, а затим се, у складу са просторним и урбанистичким захтевима одлучује за технику изградње (дрвена, делимично зидана, делимично дрвена, зидана кућа) и бира начин ликовне обраде појединих елемената омотача зграде. На основу избора градитеља или уз максимално поштовање његових жеља, архитект припрема архитектонски нацрт зграде који усклађује с условима уређења простора.

(Пример: дрвени приземни објекти с видљивом дрвеном конструкцијом неће моћи да се смести у језгро града, на трг који већ има идентитет зиданих вишеспратних кућа).

Као доказ могућег састављања представљених градитељских делова у квалитетну архитектуру, коју дефинише припадност корушком простору, каталог се закључује са шест архитектонских нацрта различитих кућа за једну породицу смештених на раван или разведен терен (узорци). Представљени узорци имају видљив дрвени омотач зграде и одговарајућу ликовну обраду појединих градитељских елемената. Свих шест представљених модела може се израдити у зиданој конструкцији, а такође је могуће и дрвену конструкцију у целини или делимично заштити изабраним малтером или изабрати друкчију ликовну обраду градитељских детаља. Све то, наиме, зависи од просторних или урбанистичких захтева, односно жеља градитеља.

СЛИКЕ 6., 7., 8. и 9.

Циљ представљеног истраживачко-стручног рада јесте очување квалитетног изгледа корушког културног пејзажа, нарочито предела са веома добро очуваним идентитетом који заједнички обликује и постепено развијена култура градитељства. Темељно истраживање с каталогом употребљивим у пракси није намењено «самосталним мајсторима», већ архитектима и стручњацима, техничким извођачима, као и планерима и урбанистима, који ће уз помоћ њега и уз будућа проширења и допуне лакше и квалитетније сарађивати са инвеститорима-градитељима кућа за једну породицу различитих величина.

Склад старог и новог – изазов за савремено уређивање културних пејзажа, насеља и архитектуре

Закључни апел

Како обликовати нову кућу?

»Прегледајте старе очуване куће и куће у музејима и проучите од каквог материјала су израђене... У њиховој изради се, наиме, одражавају вековна искуства појединаца и ширих заједница. Ја имам потпуно поверење у њих.

А, ако вас тако стечена знања ипак не убеди, употребите принципе одрживости. У складу с њима, у градњи кућа треба употребити што више аутохтоних грађевинских материјала. Прошетајте по околини објекта који реновирате. Изаберите материјале који се ту већ налазе. И бићете изненађени јер ће он сигурно бити компатибилан са оним који су користили наши преци« (Leeke, 1994: 177).

Очување архитектонске препознатљивости словеначког простора је наш заједнички и тренутно изузетно важан задатак. У Стратегији просторног развоја Словеније (2004), у поглављу Развој просторних система са усмерењима за развој на регионалном и локалном нивоу, у потпоглављу под насловом Усмерења за очување архитектонске препознатљивости, записано је следеће:

»Очување архитектонске препознатљивости врши се планским уређивањем и обнављањем насеља. Приликом обнове, планирања, дизајнирања и уређивања насеља треба поштовати очувану и препознатљиву културу градитељства прошлих периода и при томе уравнотежити савремена технолошка и дизајнерска полазишта са постојећим вредностима« (Стратегија просторног развоја Словеније, 2004, стр: 38).

Графички прилози:

Слике 1., 2., 3.

Деу, Жива, проф. др., дипл. инж. арх., 2009: Идентитетски типови стамбених зграда (тип 1, тип 2 и тип 3).

Слике 4. и 5.

Савремени ликовни изглед елемената зграде и иначе произлази из мерила и вредности препознатљиве техничке и уметничке традиције корушког градитељства.

Слике 6., 7., 8. и 9.

Деу, Жива, проф. др., дипл. инж. арх. Кос, Каја, студент архитектуре. Оцепек, Јарош, дипл. инж. арх. 2011: Узорци савремено развијених дрвених кућа које оригинално припадају корушком простору и које ће, ако буду квалитетно изведене, допунити и надоградити постојећу градитељску баштину и створити хармонију квалитета и идентитетске културе.

Извори и литература

Срепаз, Claudia. Boscoli, Sergio. 1999: *Forme e colori del costume in Val Badia*. Bolzano: Provincia Autonoma.

Деу, Жива. Матеја Кавчић. Деановић, Борис. Џакч, Lucija. 2009: *Identitetna hiša na Koroškem*. LAS MDD, z.b.o., Slovenj Gradec.

Деу, Жива. Котник, Каја. Оцепек, Јарош. 2011: *Katalog okolju prijaznih Koroških hiš*. Fakulteta za arhitekturo in LAS, z. b. o (u pripremi za štampu).

- Deu, Ž. (2007). Ozemeljska raznovrstnost – cilj sodobnega urejanja prostora. U: A. Prosen (ur). Geodetski vestnik. Godište 51, br. 2. (str. 321–339) Ljubljana: Zveza geodetov Slovenije.
- Livery, John. 1994: Questions & answers about building. The Taunton Press. Newtown.
- RIZMAN, R. 1999: Nacionalna identiteta v času globalizacije. V: J. Šumi (ur.). *Raziskovanje kulturne ustvarjalnosti na Slovenskem*. (str. 239–249). Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofskoga fakulteta.
- Više autora. 1995: Agenda 21 za Sloveniju. Ljubljana: Umanotera. Slovenska fondacija za održivi razvoj.
- Više autora. 1997: *Agenda habitati. Carigradska deklaracija. Deklaracija Svetskog kolegijuma gradova i lokalnih uprava*. Ljubljana: Ministarstvo za životnu sredinu, prostor i energiju
- Više autora. 2004: Strategija prostornog razvoja Slovenije. Ljubljana: Ministarstvo za životnu sredinu, prostor i energiju
- Više autora. 2008: Architectural politics. European Forum for Architectural Policies. Final recommendations. Hamburg, 27. april 2007. Ljubljana: Ministarstvo za životnu sredinu, prostor i energiju
- Više autora. 2007: Lajpciška povelja o održivim evropskim gradovima. Prihvaćena na neformalnom susretu ministara nadležnih za urbani razvoj i teritorijalnu koheziju, u Lajpcigu, 24. i 25. maja 2007. Ljubljana: Ministarstvo za životnu sredinu, prostor i energiju
- Više autora. 2007: Teritorijalna agenda Evropske unije. Za konkurentniju i održiviju Evropu raznolikih regiona. Prihvaćena na neformalnom susretu ministara nadležnih za urbani razvoj i teritorijalnu koheziju, u Lajpcigu, 24. i 25. maja 2007. Ljubljana: Ministarstvo za životnu sredinu, prostor i energiju

Summary

Professor Živa DEU, PhD

FACULTY OF ARCHITECTURE, UNIVERSITY OF LJUBLJANA

NOVELTY IN THE PRESERVATION OF THE ARCHITECTURAL ENVIRONMENT RECOGNITION

The subject of paper

Architectural recognition is reflected in the regional, urban planning and architectural characteristics of the individual areas. In accordance to the normative acts (Spatial Development Strategy of Slovenia, Law on preservation of the cultural heritage, etc.), in Slovenian territory, it is necessary for restoration, planning, designing and development of the settlements to respect the preserved and recognizable culture of building design from the past periods and thereby balance the contemporary technological and designer's initiatives with existing values. However, the prospect to the contemporary development of settlements indicates that this promise hasn't been accomplished.

Methodology

The research presented in the appendix didn't seek the causes of non-compliance with the regulations and promises, but attempted with analysis of the current built structures (using the descriptive method) and written sources (using the historical methods) in the selected cultural landscape (i.e. model in the research) to found out the lasting values and the standards of the settlement sample as well as prevailing architecture relevant as the heritage, and answered to the questions which standards and values might and should be transferred to the modern architecture in such a way that in the terms of the new and old be preserved the architectural recognition of the selected area.

Results

In accordance to the research issues, within the first part of appendix there were presented the following research results:

- distinctive identity characteristics of the residential heritage, since on the basis of the overall analyses of the area determined that it in qualitative and terms defined the architectural recognition of the selected area (research model)

- Designed orientations for planning of the new one – a new residential architecture. Orientations were designed from distinctive identity characteristics of the residential heritage, such as permanent values and standards that should be preserved and incorporated in the new architecture, by comparing the utility, environmental, historical, cultural – historical orientations and assumptions associated with the contemporary requirements of a qualitative housing.

Contribution

In Slovenian territory, it was presented the innovative environment research based on the samples, which included defining the holders of architectural recognition, analysis of identity features and forming the orientations for design of new one, in the aim of the preservation of architectural recognition of the environment. Currently, it conducted the application of the results of the last part of research and that is a transfer of orientation into planning of new one. It is prepared the catalog for the single family house that provides a simple adjustment of the architectural plan to the selected location and personal requirements of the builders, associated with the building technique, the size of layout, spatial arrangement and visual appearance.

The core of catalog is the system of layouts arranged by size and spatial arrangement that shaped taking into account the prevailing relations of identity architectural heritage in the space. Then it follows the collection of recommended volumes and the review of possible settings in the space. They also take into account the prevailing relations of the identity architectural heritage in the space. Since the appearance of the buildings, and thus indirectly the appearance of environment is in a great measure effected by the details of modeling the dome of building, the catalog ends with the proposals for designing the individual elements of the building.

Contemporary visual appearance of the building elements normally derives from the standards and values of art-known tradition of the architectural heritage in selected environment (research model).

The catalog is intended for the architects and the specialists – technical contractors, but also to those dealing with the urban and spatial planning, and the ones that will be helping to easier and more qualitative cooperate with the investors in order to create a qualitative balance of new and old, which is basic condition for preservation of an architectural recognition of environment.